

ČÁST II.

PŮSOBNOST ČSÚ VE VOLBÁCH

1. Základní údaje

Na zajištění přípravy a průběhu voleb se podílel Český statistický úřad, jehož hlavním úkolem, jako jednoho z volebním zákonem jmenovaných volebních orgánů, bylo stanovení závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb. Zpracování a prezentaci výsledků voleb také zcela samostatně a nezávisle na jiných volebních orgánech zajišťoval. Další podrobnosti v přípravě voleb byly určeny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 409/2003 Sb. Úkol Českého statistického úřadu ve volbách byl rámcově vymezen také zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Plnění podrobného harmonogramu přípravných prací ČSÚ bylo průběžně projednáváno na interních poradách v ústředí ČSÚ i na poradách s pracovníky regionálních pracovišť ČSÚ. Ty byly zaměřeny zejména na přípravu pracovníků, na vytvoření dostatečných zpracovatelských kapacit a na poznání nových prvků v technologii zpracování. O stavu příprav ČSÚ na volby byla informována také Státní volební komise.

2. Metodická a technicko-organizační příprava zpracování výsledků

Způsob zpracování, postup pracovníků ČSÚ v jednotlivých fázích zpracování, popis technických zařízení a funkcí programového vybavení byl dán technickým projektem a příslušnou dokumentací pro obsluhu počítačů. Součástí těchto dokumentů byl i popis bezpečnostních opatření proti možnému zanesení chyb do systému zpracování a podrobný popis systému prezentace výsledků voleb pro strany, ostatní volební orgány a veřejnost.

Mimořádná pozornost byla při tom věnována práci okrskových volebních komisí. Jejich postup při zjišťování výsledků hlasování upravovaly pokyny, vydané ČSÚ jako součást závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb.

Se všemi vydanými pokyny byly seznámeny příslušné volební orgány, zejména pak okrskové volební komise, pro které byla organizována školení s doprovodným promítnutím instruktážního videopořadu. Pro okrskové volební komise byl také připraven program pro vyhotovení zápisu a pro předání výsledků hlasování v elektronické formě. Na lektorském zabezpečení těchto akcí se převažující mírou podíleli zaměstnanci regionálních pracovišť ČSÚ.

Mimořádným úkolem ČSÚ byl výběr a příprava zaměstnanců, kteří podle volební legislativy museli být pro výkon svěřených činností vybaveni písemným pověřením. Šlo zejména o zajištění přebíracích pracovišť ČSÚ, vytvářených u pověřených obecních úřadů a v Praze, Plzni, Brně a Ostravě u úřadů městských částí a městských obvodů v celkovém počtu přes 500 pracovišť. Celkem tak bylo pro tyto volby připraveno okolo 750 pověřených zaměstnanců ČSÚ.

Další osoby byly najímány krátkodobě pro výkon dílčích činností na přebíracích pracovištích ČSÚ, např. pro kontrolu údajů přebíraných od okrskových volebních komisí nebo jejich pořizování. Jednalo se v naprosté většině o zaměstnance obecních úřadů.

Celkem bylo ve zpracování výsledků voleb nasazeno:

- téměř 1 350 počítačů na pořízení vstupních dat v naprosté většině zapůjčených od obecních úřadů v místě, kde bylo vytvořeno přebírací pracoviště,
- přes 500 počítačů pro zpracování a přenosy okrskových dat k centrálnímu zpracování a prezentaci, v jednotné konfiguraci dodaných jako součást komplexu služeb f. Alwil,
- výpočetní systém pro centrální zpracování, ukládání a prezentaci výsledků v ČSÚ – ústředí a na pracovišti u Státní volební komise,
- cca 3 200 osob, z toho bylo cca 930 vlastních zaměstnanců ČSÚ včetně cca 750 s pověřením ve smyslu zákona.

Pro průběžné předávání převzatých okrskových dat k uložení, sumarizaci a prezentaci v centrální databázi bylo využito smluvně zajištěných přenosových služeb f. O2 – Telefonica.

Programové vybavení pro zpracování na úrovni okrsku, přebíracího pracoviště a v centru vyhotovil ČSÚ vlastními silami, programové vybavení pro prezentaci výsledků voleb řešila dodavatelsky f. Orsia. Softwarové a technické služby při zpracování zajišťovala souhrnně f. Alwil.

Celý projekt zpracování byl v úplné technologii ověřován před volbami ve třech celoplošných zkouškách na simulovaném příkladu a formou zátěžových zkoušek.

3. Průběh zpracování výsledků voleb

Systém zpracování výsledků voleb byl postaven na skutečnosti, že rozhodujícím momentem bylo schválení zápisu o průběhu a výsledku hlasování příslušnou okrskovou volební komisí. Volební legislativa již žádnému volebnímu orgánu neukládala zápisy okrskových volebních komisí přezkoumávat a jedinou kontrolní funkci v tomto směru má ČSÚ, který v případě chyb v zápisu jej může odmítnout a stanovit okrskové volební komisi lhůtu, ve které má nedostatky odstranit.

Bezchybně převzaté výsledky z volebních okrsků byly průběžně přejímány k ukládání a postupné sumarizaci v centrální databázi a po převzetí výsledků za všechny okrsky, které předaly zápis ve stanovené lhůtě, byly zjištěny celkové výsledky hlasování za ČR a vyhotoven zápis o tomto výsledku.

Systém zpracování byl realizován jako interaktivní systém přístupu více než 500 klientských stanic do centrální databáze v reálném čase, ze kterého byly převzaté okrskové výsledky jednotlivě i v sumarizaci za zvolené územní celky bezprostředně k dispozici v prezentačním systému a tak např. přes internet dostupné všem zájemcům.

Svého hlavního úkolu, zpracovat výsledky voleb v nejvyšší kvalitě při zajištění bezpečnosti systému zpracování a při zajištění co nejširší informovanosti o průběhu zpracování i o celkových

výsledcích voleb jak kandidujících stran, tak i veřejnosti, se ČSÚ zhostil velmi dobře a k jeho práci nebyly žádné připomínky.

Neméně významným faktorem při posuzování úspěšnosti systému zpracování výsledků voleb je i faktor času, v jakém postupná sumarizace probíhá a kdy jsou konečné výsledky voleb k dispozici. Zpracování výsledků voleb bylo dokončeno za necelých 6 hodin od uzavření poslední volební místnosti na území Evropské unie. Významná je z hlediska průběhu zpracování zejména ta skutečnost, že již za 2 a půl hodiny po uzavření volebních místností byly převzaty výsledky z cca 95 % okrsků.

Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu schválila Státní volební komise svým usnesením ze dne 9. června 2009 a následující den je uveřejnila. Úplné soubory výsledků voleb v členění podle volebních okrsků jsou i nadále uchovávány v Českém statistickém úřadu.